

... alebo aké procesy, štruktúry a inštitúcie sú potrebné pre misionársku synodálnu Cirkev?

BOŽIE SLOVO:

(Sk 6, 1-7)

Čítanie zo Skutkov apoštolov: *V tých dňoch, keď počet učeníkov rástol, Helenisti začali šomrať na Hebrejov, že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy.* ² Preto Dvanásť zvolali zhromaždenie učeníkov a povedali: *"Nie je správne, aby sme my zanedbávali Božie slovo a obsluhovali pri stoloch.* ³ Preto si, bratia, vyhládajte spomedzi seba sedem osvedčených mužov, plných Ducha a múdrosti, a na túto úlohu ustanovíme ich." ⁴ *My sa budeme celkom venovať modlitbe a službe slova."* ⁵ *Táto reč sa páčila celému zhromaždeniu a vyvolili si Štefana, muža plného viery a Ducha Svätého, ďalej Filipa, Prochora, Nikanora, Timona, Parmenáša a Mikuláša, prozelytu z Antiochie.* ⁶ *Postavili ich pred apoštolov a oni sa modlili a vložili na nich ruky.* ⁷ *Božie slovo sa šírilo a počet učeníkov v Jeruzaleme veľmi rástol. Počuli sme Božie slovo.*

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, katechézy / úvahy 363, 368, 708, 694, 638)

Jedna zo zvláštností Synody, na ktorej sa zúčastňujeme je, že viac než na rozvíjanie nejakej teológie sa sústreďuje na prax, na to, ako túto teológiu premeniť na skutky, lebo veď viete: nebudete súdení z teologických traktátov a dokumentov, ale zo skutkov. A tak aj *Instrumentum laboris* opakuje: *„Hrozí, že spoločenstvo a misia zostanú trochu abstraktnými pojmami, ak nebudeme pestovať cirkevnú prax, ktorá vyjadruje konkrétnosť synodality na každom kroku našej cesty a práce a podporuje skutočné zapojenie každého a všetkých.“* (IL 56).

Platí to aj o našej farnosti. Je pekné, ak teraz o týchto veciach uvažujeme, ale čo z toho, ak by sa to nepretavilo do skutkov? Ale ako by to mohlo fungovať bez nejakej štruktúry? Ešte aj doma v rodine, ak chcete, aby veci fungovali, musíte si vytvoriť nejakú štruktúru, deľbu práce, kto je za čo zodpovedný, kto čo robí, ako to všetko funguje dohromady... Ani farnosť nemôže byť len nejaké stádo, nahromadenie ľudí, ktorí sa nahrnú do kostola, vyhrnú z kostola a tým to končí. Ako nám už minule pripomenul Apoštol, Cirkev, to je telo, organizmus, dnes na to používame slovo tím. Aby teda mohla fungovať a plniť svoju misiu, musí týmto aj skutočne byť!

Táto štruktúra má ale ešte ďalší dôležitý význam: *„Chráni jedinečnosť každého človeka, aby prechod k „my“ nepohltil nijaké „ja“ v anonymite nerozlišiteľného kolektívu.“* (IL 56). Viete, aký je rozdiel medzi živým človekom a osemdesiatimi kilami mäsa? Práve tento! V živom organizme je každá jeho časť dôležitá, na svojom mieste, jedinečná a spolupracujúca. Kopa mäsa je... kopa mäsa. Niekedy tak v Cirkvi naozaj vyzeráme: kopa, nahromadenie ľudí niekde v kostole, kde farár „káže masám“ a človek je v tejto mase stratený, často dokonca úmyselne zašitý niekde vzadu, v predsieni či dokonca pred kostolom. Toto je ale zástup, nie organizmus, telo tvorené učeníkmi! Práve štruktúra organizmu umožňuje, aby každý jeden člen spoločenstva, každý farník vo farnosti bol prijatý, uznaný, našiel v tomto organizme svoje konkrétne dielo, konkrétnu úlohu, konkrétnu zodpovednosť, miesto, na ktorom vo vzťahu s ostatnými spoločne sa podieľa na misii, zverenej mu Kristom a tak má podiel aj na dôstojnosti a vážnosti syna, dcéry Boha v Rodine a Domácnosti Boha, Cirkvi.

Z tohto začlenenia do organizmu Cirkvi plynie každému jej členovi aj autorita, s ktorou sa podieľa na živote a misii Cirkvi. Ale pozor! Ako pokračuje *Instrumentum*: *„Máme posudzovať autoritu na základe parametrov vychádzajúcich zo svetských modelov alebo o nej uvažovať v zmysle služby? „Medzi vami to tak nebude“ (Mt 20, 26; porov. Mk 10, 43), hovorí Pán, ktorý učeníkov po umytí ich nôh napomína: „Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám“ (Jn 13, 15). Pôvodný význam slova „autorita“ označuje schopnosť umožniť druhým rásť, a teda slúžiť jedinečnosti každého človeka, podporovať tvorivosť, a nie kontrolu, ktorá ju blokuje, posilňovať slobodu človeka a nepredstavovať pascu, ktorá ho drží v zajatí.“* (IL 57). Svetská autorita je autoritou moci, kontroly a často ubíja a potláča človeka. Autorita kresťana je o niečom inom. Hovorí o nej Písmo, že *„keď niekto slúži, tak len z moci, ktorú uštedruje Boh, aby bol vo všetkom oslávený Boh skrze Ježiša Krista.“* (1 Pt 4, 11). Je to autorita prameniaca v Duchu a v Božom synovstve, udelenými v krste. Autorita, určená k službe *„a na vzájomné budovanie“* (Rim 14, 19). Autorita, ktorá nás oprávňuje pomáhať druhému rásť a dorastať do zrelosti syna Boha, do slobody a slávy Božích detí.

Otázka teda znie: Akú štruktúru by mal mať organizmus našej farnosti, aby v ňom každý bol skutočne prijatý, každý v ňom našiel svoje konkrétne miesto, *„aby sme im dopriali milosť mať účasť na službe svätým“* (2 Kor 8, 4) a Božiemu Kráľovstvu a navzájom si takto slúžiť a pomáhať rásť?

Synoda ale pokračuje ďalej a konštatuje, že *„samotné inštitúcie a štruktúry v skutočnosti nestačia na to, aby sa Cirkev stala synodálnou: je potrebná synodálna kultúra a spiritualita, oživovaná túžbou po obrátení a udržiavaná primeranou formáciou.“* (IL 58). Čo nám pomôže, ak budeme napríklad v našej farnosti usilovať o takúto štruktúru Božej Rodiny, synov a dcér spoločne pracujúcich na misii v Diele Otca, ak ľudia, ktorí farnosť tvoria, budú toto všetko odmietať a pre ktorých farnosť, to je budova kostola, v ktorom nejaký zamestnanec diecézy slúži omše, oni si ich kdesi v kúte odsedia a fajront, „splnili si svoju katolícku povinnosť“ a až do budúcej nedele nech ich nikto s ničím neotravuje? Alebo ak budú zastávať názor, v ktorom pán farár je tu na to, aby sám o všetkom rozhodol a sám sa o všetko staral – a oni len ako nejakí diváci posúdili a ocenili či skritizovali, ako káže, ako zveľaďuje kostola, ako sa mu darí priťahovať mládež, chystať ich deti a vnúčať na prijímanie či na birmovku a aké sobášie vie vystrojiť? Štruktúra sama je nanič, kým my sami nezačneme uvažovať ako katolíci, čiže ako synovia a dcéry v Rodine Boha, ako učeníci misionári Krista, ako spoločenstvo, kde sme jedno telo, jeden organizmus a len spolu môžeme toto žiť i konať! *„Formácia je nevyhnutným prostriedkom na to, aby sa synodálny spôsob konania stal pastoračným vzorom pre život a činnosť Cirkvi. Potrebujeme integrálnu, počiatočnú aj trvalú, formáciu všetkých členov Božieho ľudu. Žiadny pokrstený človek sa nemôže cítiť byť vyňatý z tohto záväzku“* (IL 59).

A toto je druhá dôležitá otázka: Ako vychovávať, hlavne seba, k tomuto katolíckemu postoju?

UVAŽUJEME:

Začnime štruktúrou, je to jednoduchšie.

Zo zákona vo farnosti musí existovať ekonomická rada, alebo aspoň skupinka farníkov, ktorí radia farárovi v ekonomických veciach farnosti. A môže (ale nemusí, záleží na biskupovi) byť rada pastoračná, ktorá mu radí čo do pastoračných vecí. To je tak zhruba všetko. Je to viac, než nič, ale ku skutočnej synodalite to má ešte stále nekonečne ďaleko. Obzvlášť, ak vo farnosti stále vládne klerikálna mentalita u kňaza ako aj u farníkov.

Je to už bezmála štyridsať rokov, kedy najneskôr pápež blahej pamäti sv. Ján Pavol II. jasne vyjadril fakt, že farnosť môže byť živá a funkčná len vtedy, ak je spoločenstvom spoločenstiev a ak v nej takáto štruktúra malých bazových spoločenstiev existuje. Len prostredníctvom nej totiž je možné, aby naozaj každý farník zažil spoločenstvo, prijatie, ale aj našiel svoje vlastné miesto a svoju vlastnú službu, v ktorej využije svoju vlastnú charizmu v spoločnom diele. A ešte viac, táto štruktúra umožňuje obojstranný tok informácií, zabezpečuje, že hlas každého môže byť a je počutý a všetci sa tak spoločne a vskutku synodálne podieľajú a zúčastňujú na živote a misii farnosti a teda aj na svojom vlastnom kresťanstve.

Samozrejme to nemôže fungovať bez toho, aby sme mysleli synodálne. *Instrumentum* k tomu podotýka: *„Mnohé príspevky ukazujú na potrebu podobného úsilia, pokiaľ ide o obnovu jazyka, ktorý používa Cirkev v liturgii, kázňach, katechéze, sakrálnom umení, ako aj vo všetkých formách komunikácie adresovanej veriacim i širšej verejnosti.“* (IL 60). Ako by sme mohli žiť a konať synodálne, ak budeme myslieť a hovoriť klerikálne? Ak napríklad pri slovách Krista o „robotníkoch v Pánovej vinici“ či „robotníkoch na Božej žatve“ nebudeme rozumieť každého jedného pokrsteného katolíka, ale len farárov a biskupov? A takýchto príkladov je množstvo!

ÚLOHA:

Skúste zhodnotiť, nakoľko je Vaša farnosť skutočný organizmus – a nakoľko iba masa, „kopa mäsa“ namiesto „tela“? A ak je iba masou – prečo je to tak? Čo bráni tomu, aby bola organizmom, kde je každý volaný osobne a po mene, osobne prijatý, osobne milovaný, kde si navzájom skutočne slúžime v raste k svätosti a kde naozaj každý na svojom mieste a súčasne spolu ako veľký tím pracujeme na misii farnosti? Bráni tomu mentalita, myslenie? Čo môžeme urobiť pre jeho zmenu? Bráni tomu nedostatok štruktúra a organizovanosť? Akú štruktúru by sme potrebovali? Ako ju vytvoriť? Kto, čo jej bráni? Farár? Farníci? Niečo iné? Čo s tým?